Loode-Eesti meretuulepargi KMH’le.

Elen Kurik
Andres Kurik
15. 09. 2019

Esitasime oma ettepanekud ka eelmisele, tagasilükatud KMH’le, millele toonane arendaja jättis mingil põhjusel vastamata. Vastus küll esitati KKM’le suure hilinemisega, kuid mitte meile. Täname siinjuures KKM’i, kes võimaldas meil siiski selle vastusega tutvuda kuigi antud dokument on salastatud ligi sajaks aastaks ja KMH oli selleks ajaks juba tagasi lükatud. Meile jääb salastamise põhjus arusaamatuks, sest sisulisi ja loogiliselt mõtestatud vastuseid meie ettepanekutele see ei sisaldanud. Seega on jätkuvalt jõus ka meie eelmised ettepanekud, mis on lisatud ka käesolevasse KMH’sse.

Kuid tulles tagasi tänasesse päeva ja tänase KMH juurde:

Joonised alates lk 167 - 179 näitavad selgelt, et kogu planeeritav tuulepargi ala on erinevate linnuliikide poolt kaetud, kes seal toituvad või talvituvad. Lisaks kattub arendusala poolenisti Apollo kaitsealaga.
Samuti kinnitab 2017 aastal teostatud loendus, lk 182, et põhjatoidulised veelinnud on kogunenud madalikele, kuhu planeeritakse tuuleparke.
Samuti jõutakse loendusel tõdemuseni, et “Vinkovi madaliku aulide arvukus oli tegelikult suurem, kuna mitmed suured parved jäid planeeritava kaitseala piiridest napilt välja. Oluline viga mida tehakse on, et igat väikest madalikku vaadatakse iseseisvana. Taolisel juhul ei ole Ramsari kriteeriumi saavutamine ühegi madaliku puhul võimalik, sest selleks on madalikud lihtsalt liiga väikesed. Vinkovi madal, Madalik 1 ja Madalik 2 on üks süsteem ja väärivad kaitse alla võtmist,” seisab lennuloenduse aruandes.
Viimastel kümnenditel on näiteks auli populatsiooni arvukus Läänemeres drastiliselt langenud, mistõttu aul on arvatud globaalselt ohustatud liikide hulka ja välja töötatud kaitsekava.[1] Aul on samas ka üks peamisi liike, kes tuuleparkide arendusalaks valitud madalikke asustab. On täiesti selge, et talvituvad-toituvad veelinnud ja tuulepark ei saa koos eksisteerida. Samuti on selge, et Hiiumaast põhjas paiknevad madalikud moodustavad tervikliku ökosüsteemi.

Loode-Eesti meretuulepark_KMHA_2019_08_01
5.6 Mõju linnustikule
3) rändetee „pudelikaelaalad”;
Paljude linnuliikide asurkonnad, kes pesitsevad Lääne-Siberi tundra- ja taigavööndis, läbivad Soome lahte oma rändel pesitsusaladelt talvitusaladele ning vastupidi. Hinnanguliselt võib see arv ulatuda 4-5 miljoni isendini. Veelindude läbiränne järgib tihti rannajoont, mis põhjustab massilist koondumist neemetippudel ja kitsastes väinades. Projektialade läheduses on taolisteks kohtadeks Tahkuna ja Kõpu poolsaare tipp ning pisut ida pool asuv Põõsaspea. On hinnatud, et 2004. aastal läbis Põõsaspea poolsaare ja Osmussaare vahelist väina LoodeEuroopa populatsioonidest 15-20% mustlagle *(Branta bernicla)*, 40-50% valgepõsk-lagle *(Branta leucopsis)*, 11% viupardi *(Anas penelope)*, 30% soopardi *(Anas acuta)*, 13-32% merivardi *(Aythya marila)*, 11% rohukoskla *(Mergus serrator)*, 50-95% mustvaera *(Melanitta nigra)* ja 30-65% punakurk-kauri *(Gavia stellata)* (Ellermaa & Pettay, 2006). **Väga suur osa lindudest, kui mitte öelda enamik, läbib ka Põhja-Hiiumaa rannikumerd. Suur osa neist teeb Hiiu madalikel rändepeatuse ning väiksem osa neist jääb sinna talvituma.** Rändetee pudelikaelade temaatika on muutunud äärmiselt aktuaalseks seoses tuuleparkide planeerimisega nendele aladele (Põõsaspea, Põhja-Hiiumaa, Väinameri, Sõrve poolsaar). **Selle uurimine nõuab radaruuringuid.**

Loode-eesti rannikumerre kavandatava meretuulepargi keskkonnamõju hindamise raames keskkonnaalase lisauuringu läbiviimine ning keskkonnamõju hindamise menetluses osalemise aruanne. (Koostaja: Leho Luigujõe , Eesti Maaülikool , Põllumajandus-ja Keskkonnainstituut , Tartu 2015)
Tuuleparkide tuled võivad olla **väga suureks ohuks eriti rändavatele maismaalindudele**, kuna meelitavad rändlinde tuulepargi aladele. Tuginedes visuaalvaatlustele rannikult kulgeb projektialale lähim maismaalindude rändekoridor Dirhami ja Spithami ninalt üle Osmussaare Hankosse ning vastupidi. **Kuna radaruuringuid projektialal tehtud pole, siis teistest maismaalindude rändekoridoridest andmed puuduvad.**

1. AEWA
The Agreement on the Conservation of African-Eurasian Migratory Waterbirds, millega on liitunud ka Eesti Vabariik.

Seega pole kavandatavad tuulepargid ohuks pelgalt veelindudele, vaid ka maismaalindudele. Samas puuduvad radaruuringud, mille baasil oleks võimalik välja selgitada rändekoridorid. Radaruuringute vajalikkust rõhutatakse juba 2015 aastal.

KMH lk. 265: Kuna puuduvad radarvaatlused, **siis saab seda rändeteed vaid oletada**. Teisalt on TP 2, TP 3 ja TP 4 **ajalooliselt tähtsad veelindude toitumisalad, mis tõmbavad veelinde ligi** ning millest tingituna võib olla rändetee arvatust palju laiem, hõlmates kõiki kõneallolevaid madalaid.

Kuidas saab teha selliseid oletusi teades, et Eestit läbib Ida-Atlandi Läänemere rände haru, mis on äärmiselt tähtis liikumistee arktilistele lindudele*. Teades, et justnimelt need madalikud kuhu tuuleparke kavandatakse on neile tõmbekeskuseks.

Selle asemel, et läbi viia radaruuringud, mille vajalikkust on korduvalt rõhutatud ka KMH,s, **tuginetakse hoopis oletustele**, et tuuleparke saaks kindlasti madalikele paigutada, kuna seal on odavam ehitada*?

Lk 323 on välja toodud leevendusmeetmed.

1. Tuulikute paigutamine 2 km kaugusele Apollo madalast.
Tuginedes tunnustatud ornitoloogi seisukohtadele*, kinnitas hiljutine uuring, et näiteks **kaurid ei tule tuuleparkidele lähemale kui 12 km.** Mille põhjal jõuti järeldusele, et 2 km on piisav, kui uuringute tulemused kinnitavad, et see peaks olema vähemalt 12 km.

2. Tuuliku tüübid.
Kuivõrd Enefit Green ise tuulikuid ei ehita, siis kuidas saab seda käsitleda leevendusmeetmena? Sõltutakse ju sellest, mida turul pakutakse. **Et vibratsioon ja müratase oleks väiksem võimalikust on umbmäärane ja seda ei saa käsitleda konkreetse leevendusmeetmena.** Puuduvad erinevate tuulikute võrdlusandmed.

3. Tuulikute rajamine.
KMH's tõdetakse (lk. 323), et **rajamise käigus hävitatakse tõenäoliselt kogu põhjaelustik**. Põhjaelustiku taastumine on looduslik protsess. Kuidas see on käsitletav leevendusmeetmena?

4. Tuulikute paiknemine.
Arvestatakse rändekoridoridega, kuid **puuduvad radaruuringud** ja seega polegi teada, kust rändekoridorid tegelikult kulgevad. Samuti on tõenäoline, et veelindude ja maismaalindude rändekoridorid ei kattu. Näiteks Tahkuna-Hanko liin, kus rändavad maismaalinnud pigem ristub veelindude rändega. Seega käesoleva KMH põhjal ei ole võimalik seda leevendusmeedet isegi rakendada, kuna puuduvad radaruuringud.

5. Tuulikute tuled.
Need kujutavad ohtu eelkõige maismaalindudele. Loetletakse erinevaid tulede tüüpe, värvusi ja jõutakse tõdemusele, et tegelikult keegi ei tea, kas sellel üldse mingit mõju on. (paljud uurimistööd on üksteisele vastukäivad) **See, et iga arendus nõuab eraldi lahendust ei ole leevendusmeede.**
Tulede puudumine on ainuke tõsiselt võetav leevendusmeede, kuid siin on tähelepanuta jäänud, et tuuleparkide arendusala vahetus läheduses kulgeb aktiivses kasutuses olev laevatee ja seega on tulede väljalülitamine navigatsioonilistest nõuetest tulenevalt mõeldamatu. Samuti võivad tuulepargist põhjas liikuvad laevad oma navigatsioonituledega meelitada maismaalinde otse läbi hakklihamasina*.

Seega sisuliselt **leevendusmeetmed puuduvad või ei ole rakendatavad.**
Tänases maailmas ei seisa me silmitsi ainult kliimasoojenemisega, vaid teine täpselt sama suur, kui mitte veelgi suurem globaalne probleem on **liigirikkuse kadu ja liikide väljasuremine**.

Sellest tulenevalt teeme ettepaneku loobuda tuuleparkide rajamisest Hiiumaast põhjas asuvatele meremadalikele, kuna kahju looduskeskkonnale on korvamatu ja tagajärjed ettenägematud.

Ainuke võimalus seda konflikti siluda on rajada tuulepark kaugemale linnualadest, mis tähendab kahtlemata suuremaid sügavusi ja ilmselt ka suuremaid kulutusi. Et kulutada vähem ja teenida kiiremini suuremat kasumit ei saa tänases maailmas olla põhjenduseks looduskeskkonna ja ökosüsteemi hävitamisele. **Lindudel ei ole kuskile minna, kuid tuuleparke saab rajada ka mujale.**

***** *Kukkuv Õun 2019-07-28* http://podcast.kuku.postimees.ee/podcast/kukkuv-oun-2019-07-28/

Transkriptsioon:
...Mina isiklikult arvan, et me unustame tihtipeale ära need vahendid, mida me kasutame selle (CO_2 emissioon) vastu võitlemiseks. Tähendab siis taastuvenergia kasutusele võtt.
Taastuvenergia kasutusele võtt võib olla teatud tingimustel äärmiselt ohtlik.

Jutt on siis tuulikutest? (saatejuht)

Jah jutt on avamere tuulikutest. Seal on kaks aspekti. Üks aspekt on see, et avamere tuulikud ehitatakse madalikele. Sellepärast, et sinna on kõige odavam ehitada, kuni 20 meetrit. Need (madalikud) on jälle omakorda äärmiselt olulised toitumis- ja talvitumisalad veelindudele. Veelinnud, põhjatoidulised linnud ei sukeldu väga sügavale. 100 või 50 meetri sügavusele nad ei sukeldu kuid justnimelt nende eluala on need madalikud. Seal tekib esimene konflikt. Madalikud on ideaalne koht nii tuuleparkidele kui veelindudele.
Üksasi on veel tuuleparkide puhul see, et kui need ehitatakse, siis rikutakse ära põhi. Põhjaloomastik. Noh see taastub mingil hetkel. Tõenäoliselt.
Teisalt on see jälle barjäär kuna tihtipeale jäävad Eestisse planeeritavad tuulepargid ette arktiliste lindude rändeteele, kes pesitsevad Arktikas ja talvituvad Läänemeres ja Põhjameres. Siit läheb läbi Ida-Atlandi Läänemere rände haru, kus on äärmiselt tähtis liikumistee, justnimelt arktilistele lindudele.
Siin tekib nüüd väga, väga suur konflikt ja me peame väga, väga tõsiselt neid alasid valima. Et mitte pimesi väga suurt kahju teha. See ei tähenda ainult seda, et linnud väldivad konkreetseid tuulepargi alasid. Inglased tegid just uuringu Põhjamerel. Näiteks kaurid ei lähe lähemale tuulepargile kui 12 kilomeetrit. Isegi nii? (saatejuht) Isegi nii kaugele.

Kas selline tuuliku lahendus, mis on vees ujukina ja põhja ainult ankurdatud ja mida oleks võimalik paigutada lindude rändeteedest eemale ja sügavasse vette oleks kuidagi õigustatum? (saatejuht)

No see on kordades parem variant. See oleks see päästetee, mis selle konflikti tasandaks.

Rääkides veel rändeteedest, siis üks asi on veelinnud ja avamere tuulepargid. Aga teine probleem on maismaalinnud ja avamere tuulepargid. Kui me võtame sellise joone nagu Tahkuna - Hanko, kus käib väga, väga intensiivne maismaa lindude ränne üle mere. Mida tähendab intensiivne? (saatejuht)
Kui te lähete Tahkunasse või näiteks Sõrve tippu rände ajal, siis te näete ikka väga suurt massi linde üle mere lendamas. Tavaliselt maismaalinnud väldivad merd. See ei ole nendele tuttav keskkond, kuid aeg-ajalt nad peavad seda tegema ja seetõttu nad koonduvad poolsaare tippudesse ja katsuvad võimalikult lühikest maad läbides mereala ületada ja jõuda teisele kaldale. Hanko - Tahkuna joon, siis on näiteks Sõrve - Kolka joon. Siis läheb värvuliste ja kulliliste ränne ka üle Kihnu, Ruhnu. Need on need kohad jälle, et kui me sinna ette ehitame tuulepargi, siis tekib samuti väga suur probleem. Ja see probleem tekib hoopis öösel. Värvulised ja kurvitsalised on öised rändajad. Kurvits lendab võib-olla natukene kõrgemal kui tuuliku labad ulatuvad aga värvuliste puhul on küll see, et nad lendavad umbes samal kõrgusel kui on tuulikud ja nad näevad tulesid. Siis on selge see, et nad lendavad nende tulede peale, kuna nad arvavad et seal saab tõenäoliselt puhata. Suurte laevadega seilajad teavad väga hästi kuidas linnud maanduvad laevadele keset merd ja puhkavad. See on see asi, mis tegelikult meelitab linde hukule. Seal pimedas need labad käivad ja kui väga suur mass-ränne on, siis see on nagu mingi hakklihamasin. Ja muidugi nahkhiirtest me ei hakka isegi rääkima. Nahkhiirte puhul on see sama asi. Hollandis pannakse nahkhiirte rände ajal tuulikud seisma...

...Saksamaal hakati paar aastat tagasi rajama tuuleparki ja tuule mõõtmiseks paigutati enne keset merd ainult üks mast. Lihtsalt mast, kus ei ole tiivikut küljes. Mast oli platvormi peal ja see platvorm oli hommikuti surnud värvulisi täis.
Me räägime tihti tuulikutest ja merelindudest kuid sama olulised on ka maismaalinnud, kui nende ränne ületab merealasid...